

EKSĀMENS MATEMĀTIKĀ
9. KLASEI

 2010. gada 7. jūnijā
 SKOLĒNA DARBA LAPA

1. daļa

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

Izlasi dotos apgalvojumus! Novērtē katra apgalvojuma patiesumu un savu vērtējumu atzīmē ar X atbilstošajā lodziņā!

Aizpilda skolotājs:

	Jā	Nē
1. Funkcijas $y = -4x + 4$ grafiks ir taisne.		
2. Vienādība $(m + 6)(m - 6) = 36 - m^2$ ir patiesa jebkurai m vērtībai.		
3. Skaitlis -2 pieder nevienādību sistēmas $\begin{cases} n > -3 \\ n \leq 7 \end{cases}$ atrisinājumu kopai.		
4. Rombam piemīt visas paralelograma īpašības.		
5. Jebkurā trapecē leņķi pie pamata savā starpā ir vienādi.		

1. ____

2. ____

3. ____

4. ____

5. ____

6.–10. uzdevumā apvelc pareizās atbildes burtu!

 6. Kuru izteiksmi var iegūt, saīsinot daļu $\frac{(a-3)(6+a)}{(6+a)(a-9)}$?

A $\frac{6+a}{a-9}$

B $\frac{a-3}{6+a}$

C $\frac{a-3}{a-9}$

D $\frac{a-1}{a-3}$

6. ____

7. Kura četrstūra diagonāles vienmēr ir vienāda garuma?

A taisnleņķa trapeces

B kvadrāta

C romba

D paralelograma

7. ____

8. Kuru skaitli iegūst, ja skaitli 393,0627 noapaļo līdz simtdaļām?

A 393,063

B 393,1

C 393,07

D 393,06

8. ____

 9. Talkas dienā skolēni savāca x kg makulatūras. Zināms, ka 35% no makulatūras jeb 56 kg bija avīzes. Kurš vienādojums apraksta doto situāciju?

A $x : 0,35 = 56$

B $0,35 \cdot x = 56$

C $0,35 \cdot 56 = x$

D $56 \cdot x = 0,35$

9. ____

10. Par mediānu sauc nogriezni, kas trijstūrī savieno

A divas tā virsotnes

B virsotni ar pretējo malu

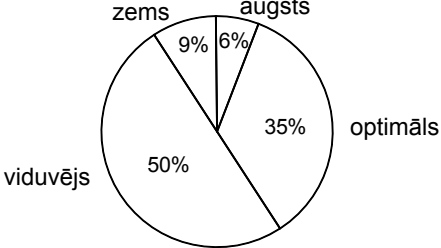
C virsotni ar pretējās malas

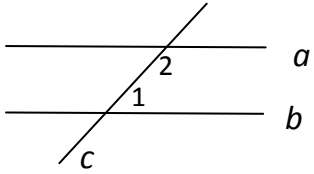
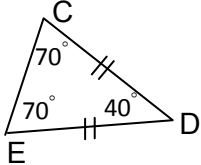
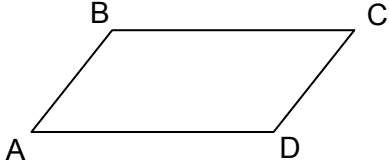
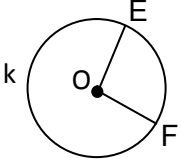
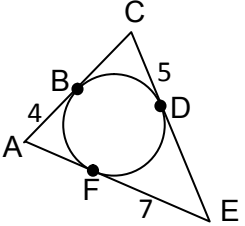
D divu malu viduspunktus

viduspunktu

10. ____

Atbildi ieraksti lodziņā!

11. Met spēļu kauliņu, kuram ir sešas vienādas skaldnes, no kurām tieši viena ir zaļā krāsā. Cik liela ir varbūtība, ka uzkritīs skaldne zaļā krāsā?		11. ____										
12. Sareizini $45,9 \cdot 10^{-3}$.		12. ____										
13. Izteismē $4\sqrt{2}$ ienes reizinātāju zem kvadrātsaknes zīmes.		13. ____										
14. Vispārējos jaunatnes dziesmu un deju svētkos skolu pārstāv četri mākslinieciskās pašdarbības kolektīvi. Cik dažādos veidos šos kolektīvus svētku gājienam var nostādīt citu aiz cita?		14. ____										
<p>15. 2008./2009. mācību gadā 9. klases matemātikas eksāmenu kārtoja aptuveni 23000 skolēnu. Diagrammā attēloti skolēnu sasniegumi eksāmenā.</p> <p style="text-align: center;">2008./2009. m. g. 9. klases matemātikas eksāmena rezultāti</p> <div style="text-align: center;"> <table border="1" style="margin: auto;"> <caption>2008./2009. m. g. 9. klases matemātikas eksāmena rezultāti</caption> <thead> <tr> <th>Rezultāts</th> <th>Procenti</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>zems</td> <td>9%</td> </tr> <tr> <td>augsts</td> <td>6%</td> </tr> <tr> <td>viduvējs</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>optimāls</td> <td>35%</td> </tr> </tbody> </table> </div> <p>Cik skolēnu sasniegumi matemātikas eksāmenā bija augsti?</p>	Rezultāts	Procenti	zems	9%	augsts	6%	viduvējs	50%	optimāls	35%		15. ____
Rezultāts	Procenti											
zems	9%											
augsts	6%											
viduvējs	50%											
optimāls	35%											
16. Sareizini pakāpes $b^5 \cdot b^3$.		16. ____										
17. Aprēķini aritmētiskās kvadrātsaknes $\sqrt{0,0036}$ vērtību.		17. ____										
18. Kutera ātrums stāvošā ūdenī ir x km/h, bet upes straumes ātrums ir 4 km/h. Uzraksti kutera pārvietošanās ātrumu pret straumi.	km/h	18. ____										
19. Izsaki y no vienādības $x^2 = 4,5y$.	y	19. ____										
20. Uz testa jautājumiem atbildēja deviņi skolēni. Diviem skolēniem bija 8 pareizas atbildes, četriem skolēniem – 6 pareizas atbildes, vienam skolēnam – 5 pareizas atbildes, bet diviem skolēniem – 2 pareizas atbildes. Uzraksti pareizo atbilžu skaita modu.		20. ____										
<i>Vieta aprēķiniem</i>												

<p>21. Dots, ka $a \parallel b$. Cik ir $\angle 1 + \angle 2$?</p> 	<p>o</p>
<p>22. Cik liels ir vienādsānu trijstūra CDE leņķis pie pamata?</p> 	<p>o</p>
<p>23. Trijstūra CDA laukums ir 34 dm^2. Aprēķini paralelograma ABCD laukumu.</p> 	<p>dm^2</p>
<p>24. O – riņķa līnijas centrs, $\overset{\frown}{EF} = 100^\circ$. Nosaki $\angle EOF$ lielumu.</p> 	<p>$\angle EOF =$</p>
<p>25. Trijstūrī ACE ievilkta riņķa līnija. Zināms, ka $AB = 4$, $CD = 5$ un $FE = 7$. Aprēķini malas AC garumu.</p> 	<p>AC =</p>
<p><i>Vieta aprēķiniem</i></p>	

21. ____

22. ____

23. ____

24. ____

25. ____

Kopā par 1. daļu:

2. uzdevums (5 punkti).

Dekoratīvos ķieģeļus samūrēja, kā parādīts zīmējumā, rindās citu virs citas. Apakšējā rindā bija 70 ķieģeļi un augšējā rindā – 4 ķieģeļi.

a) Aprēķini, cik ķieģeļu rindu samūrēja.

b) Cik ķieģeļu samūrēja kopā visās rindās?

2.a. ____

2.b. ____

Kopā par
2. uzd.:
_____

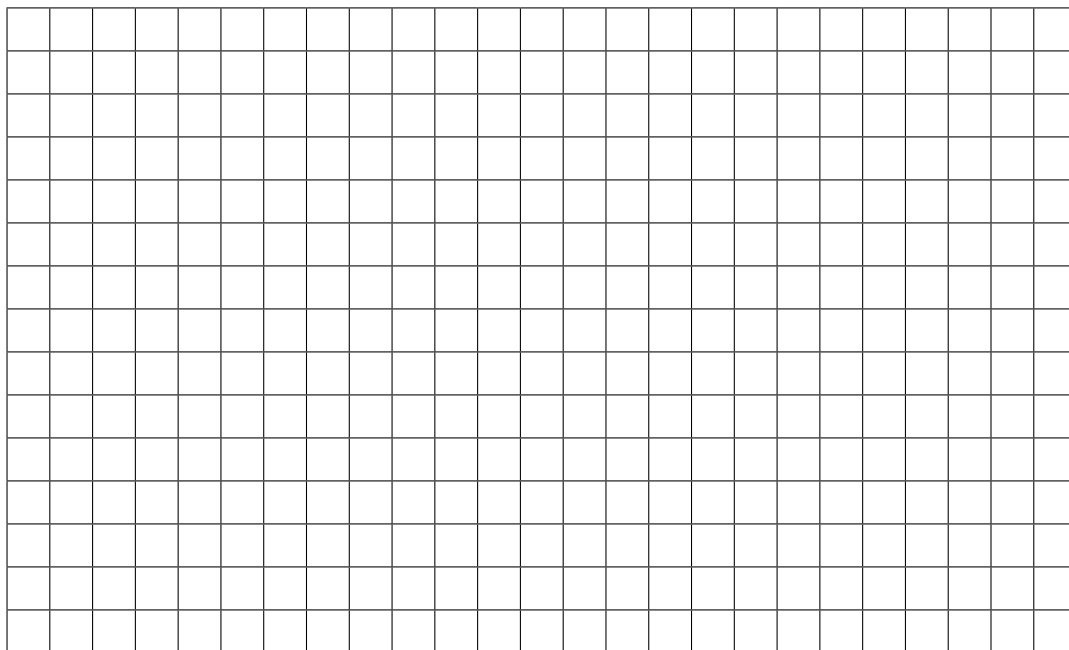
3. uzdevums (4 punkti).

Paralelogramam ABCD novilkts augstums BE. $AB = 4\sqrt{2}$ cm, $BC = 9$ cm un $\angle A = 45^\circ$. Aprēķini paralelograma augstumu BE un laukumu.

3. ____

4. uzdevums (4 punkti).**Atrisini nevienādību!**

$$2x^2 - x - 1 < 0$$

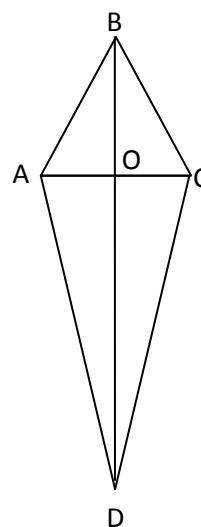
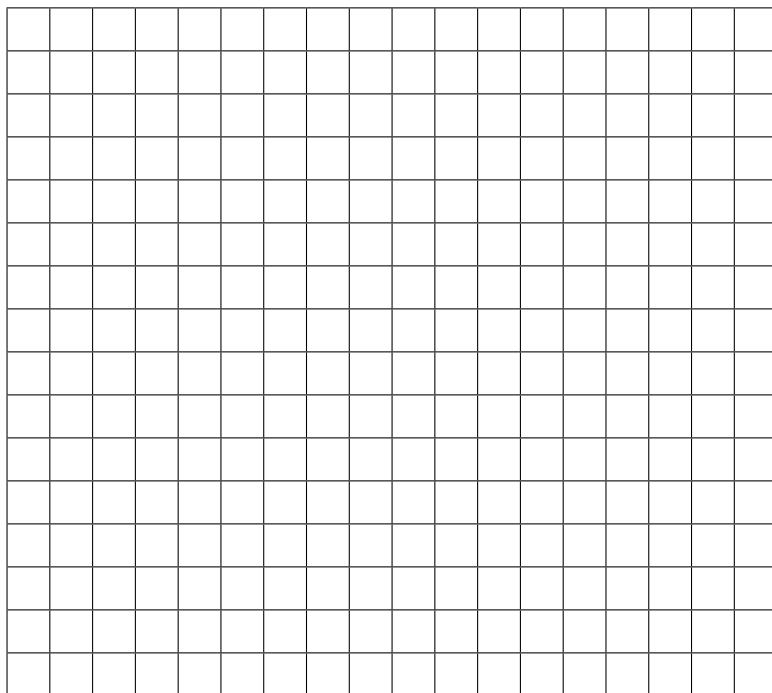

4. _____

5. uzdevums (7 punkti).

Dots četrstūris ABCD. Zināms, ka trijstūris ABC ir vienādmalu trijstūris, $AD = DC$, $AC \perp BD$, $AB = 10$ cm un $OD = 12$ cm.

a) Aprēķini četrstūra ABCD perimetru.

b) Četrstūra ABCD simetrijas ass ir _____

c) Atliec punktam D simetrisku punktu attiecībā pret punktu O.

5.a. _____

5.b. _____

5.c. _____

Kopā par
5. uzd.: _____

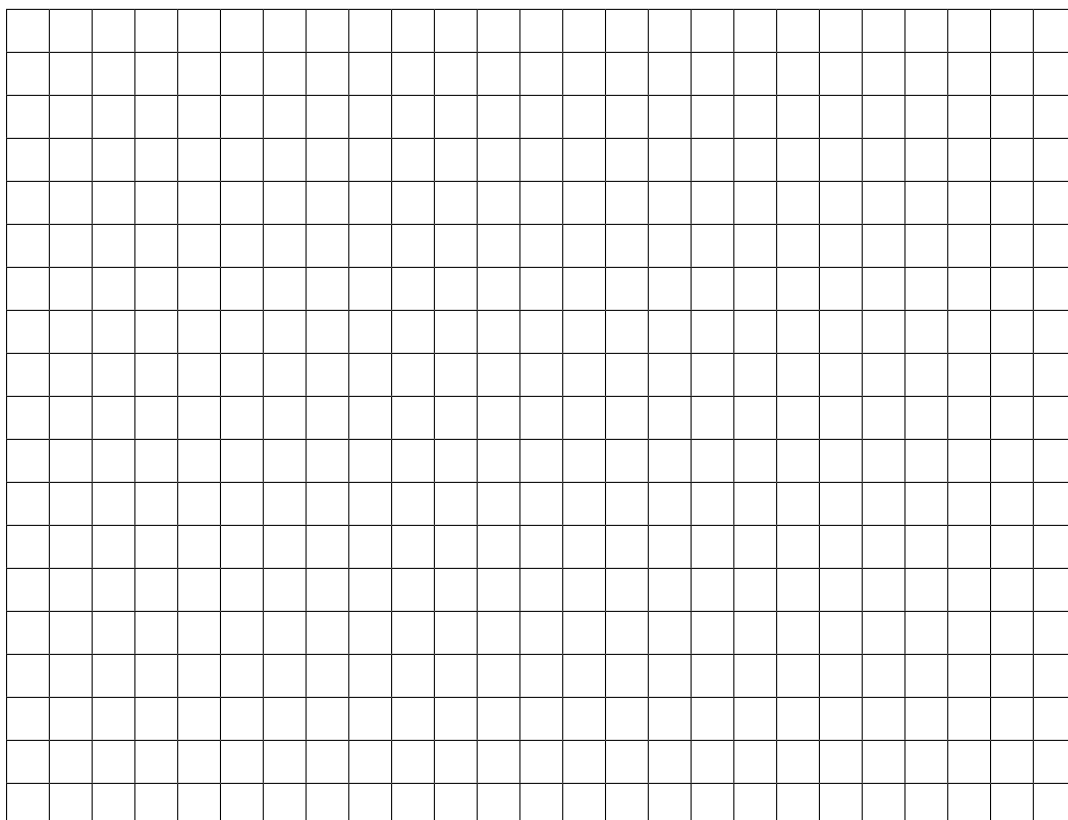

8. uzdevums (10 punkti).

Formula $h = -5t^2 + 25t$ izsaka sakarību starp kriketa bumbas lidojuma augstumu h (dm) un laiku t (s).

a) Uzzīmē šīs sakarības grafiku, pieņemot, ka bumbas kustība sākas no zemes.

Izmantojot grafiku, nosaki:

b) cik augstu bumba atradās 2 sekundes pirms tā nokrita uz zemes;

c) maksimālo augstumu, kādu bumba sasniedza lidojuma laikā;

d) pēc cik sekundēm no bumbas izmešanas brīža tā atradās 20 dm augstumā no zemes;

e) bumbas lidojuma laiku no izmešanas brīža līdz tās saskarei ar zemi.

8.a. _____

8.b. _____

8.c. _____

8.d. _____

8.e. _____

Kopā par 8. uzd.: _____

Kopā par 2. daļu: _____

EKSĀMENS MATEMĀTIKĀ
9.KLASEI
 2010.gada 7.jūnijā
 DARBA VĒRTĒTĀJA LAPA

Darba vērtēšanas kritēriji

Uzd.nr.	Kritēriji	Punktu kopskaits
1. daļa	Par katru pareizu atbildi – 1 p.	25 punkti
2. daļa	Abu iekavu atvēršana vienādojuma kreisajā pusē – 1 p. Iekavu atvēršana vienādojuma labajā pusē – 1 p.	4 punkti
1.	Izteiksmju vienkāršošana – 1 p. Vienādojuma saknes aprēķināšana – 1 p.	5 punkti
2.	Diferences noteikšana – 1 p. Vispārīgā locekļa formulas izmantošana – 1 p. Ķieģeļu rindu skaita aprēķināšana – 1 p. Summas formulas izvēle – 1 p. Summas aprēķināšana – 1 p.	5 punkti
3.	Trigonometrisko sakarību lietošana taisnleņķa trijstūrī – 1 p. Katetes aprēķināšana – 1 p. Paralelograma laukuma aprēķināšana – 2 p.	4 punkti
4.	Kvadrātviņņadojuma sakņu aprēķināšana – 2 p. Intervāla zīmju noteikšana – 1 p. Atbildes intervāla uzrakstīšana – 1 p.	4 punkti
5.	Vienādmalu trijstūra malas AC garuma noteikšana – 1 p. Vienādmalu trijstūra nogriežņa AO vai OC garuma aprēķināšana – 1 p. AD vai DC garuma aprēķināšana – 2 p. ABCD perimetra aprēķināšana – 1 p. Simetrijas ass uzrakstīšana – 1 p. Simetriskā punkta atlikšana – 1 p.	7 punkti
6.	Lokšņu skaita apzīmēšana katram 9.klases skolēnam – 1 p. Skolēnu skaita izteiksmes 8. un 9.klasei uzrakstīšana – 2 p. Vienādojuma sastādīšana – 1 p. Saucēju vienādošana un kvadrātviņņadojuma iegūšana – 2 p. Kvadrātviņņadojuma atrisināšana – 2 p. Nederīgās saknes atmešana – 1 p. Otra prasītā lieluma aprēķināšana – 1 p.	10 punkti
7.	Zīmējuma izveidošana – 1 p. Prizmas pamata laukuma aprēķināšana – 3 p. Prizmas tilpuma aprēķināšana – 2 p.	6 punkti
8.	Koordinātu plaknes konstruēšana – 1 p. Sakņu noteikšana – 1 p. Virsošnes koordinātu aprēķināšana – 1 p. Par grafika precizitāti – 1 p. Definīcijas apgabala ievērošana zīmējumā – 1 p. Bumbas augstuma pēc 2 sekundēm noteikšana – 1 p. Bumbas maksimālā augstuma noteikšana – 1p. Laika noteikšana, kad bumba atradās 20 dm augstumā no zemes – 2 p. Bumbas lidojuma laika noteikšana – 1 p.	10 punkti

Par jebkuru 2. daļas uzdevuma citu pareizu atrisinājumu skolēns saņem uzdevumam paredzēto maksimālo punktu skaitu.

Formulas

1. Saīsinātās reizināšanas formulas.

$$(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$$

$$a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$$

3. Kvadrātfunkcija.

$$y = ax^2 + bx + c; x_v = \frac{-b}{2a}$$

x_v – grafika virsotnes x koordināta.

5. Pakāpes.

$$a^m \cdot a^n = a^{m+n}$$

$$a^m : a^n = a^{m-n}$$

$$(a^m)^n = a^{mn}$$

$$a^m \cdot b^m = (ab)^m$$

7. Līdzīgi trijstūri.

Ja $\triangle ABC \sim \triangle A_1B_1C_1$, tad

$$\frac{AB}{A_1B_1} = \frac{BC}{B_1C_1} = \frac{AC}{A_1C_1} = k;$$

$$\frac{P_{ABC}}{P_{A_1B_1C_1}} = k;$$

$$\frac{S_{ABC}}{S_{A_1B_1C_1}} = k^2.$$

9. Laukumi.

Trijstūrim: $S_{\Delta} = \frac{1}{2} ab \sin \gamma$;

Paralelogramam: $S = ab \sin \gamma$;

a, b – malas; γ – leņķis starp a un b .

10. Ģeometriskie ķermeņi.

Prizma: $S = 2S_{pam.} + S_{sānu}$; $S_{sānu} = P \cdot H$; $V = S_{pam.} \cdot H$;

P – pamata daudzstūra perimetrs; H – prizmas augstums.

Piramīda: $S = S_{pam.} + S_{sānu}$; $S_{sānu} = \frac{1}{2} P \cdot h_{sānu}$; $V = \frac{1}{3} S_{pam.} \cdot H$;

P – pamata daudzstūra perimetrs; $h_{sānu}$ – sānu skaldnes augstums; H – piramīdas augstums.

Cilindrs: $S = 2\pi R^2 + 2\pi RH$; $V = \pi R^2 H$;

R – cilindra pamata rādiuss; H – cilindra augstums.

Konuss: $S = \pi R^2 + \pi Rl$; $V = \frac{1}{3} \pi R^2 H$;

R – konusa pamata rādiuss; H – konusa augstums.

Lode: $S = 4\pi R^2$; $V = \frac{4}{3} \pi R^3$; R – lodes rādiuss.

2. Progresijas.

$$a_n = a_1 + (n-1)d$$

Aritmētiskā: $S_n = \frac{(a_1 + a_n)n}{2} = \frac{2a_1 + (n-1)d}{2} \cdot n$

$$b_n = b_1 \cdot q^{n-1}$$

Ģeometriskā: $S_n = \frac{b_1(q^n - 1)}{q - 1}$

4. Kvadrātvienādojums.

$$ax^2 + bx + c = 0;$$

$$x_1 + x_2 = -\frac{b}{a}; x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a};$$

x_1, x_2 – vienādojuma saknes;

a, b, c – koeficienti.

6. Notikuma varbūtība.

$$P = \frac{m}{n};$$

m – notikumam labvēlīgo rezultātu skaits;

n – notikuma visu vienādi iespējamo rezultātu skaits.

8.

	30°	45°	60°
sin	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$
cos	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$
tg	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$